

Slamanje Coveka Ili Pokreta

Author: IWPR

Turske vlasti su uhapsile, a mozda ce i ubiti, vodju PKK. Medjutim, hapsenje ce mozda dati podstrek pokretu za prava Kurda u Turskoj, umesto da ga slomi.

Ako i slome coveka, slamanje naroda tek predstoji. Medjutim, ako Abdula Ocalan, vodja Kurdistanske radnicke partije (PKK), koji je sada u zatvoru, ostane cvrst, mogao bi da postane centar globalnih napora u buducnosti da se resi pitanje Kurda, kaze kurdski analiticar u egzilu Cemil Gundogan.

"Cvrsti otpor, od strane Ocalana iznutra, i od strane Kurda spolja, mogao bi da dovede iste one svetske vodje koji su ga gonili kroz Keniju, nazad do njegovih vrata radi resenja ovog pitanja. Ovo nije samo razvijena masta", pise Gundogan u pro-kurdskom dnevniku u Nemackoj. "Setite se Mandele!"

Medjutim, i Turska se seca Mandele. Skoro od prvog trenutka kada su njene specijalne snage uhvatile vodju PKK u avionu za Ankaru, cilj vlade je bio da diskredituje legendu o Ocalanu i da demoralizuje njegove simpatizere.

Analogija koju je izabrala vlada nema veze sa Mandelom ciji je boravak u zatvoru bio fokus decenijama-dugog crnog opora protiv aparthejda u Juznoj Africi, vec se odnosi na Abimaela Guzmara, vodju peruanske Sendero Luminoso. Hvatanje Guzmara izazvalo je kolaps organizacionog i duhovnog vodjstva, i mesto moralne uzvisenosti ustupilo vladi Perua.

Ocalanovi licni kvaliteti su sada na ispitu do potpunog slamanja dok Kurdi sirom sveta demonstriraju i zahtevaju spasavanje njihovog "seroka" (vodje), od Kanade do Irana, od Sirije do Britanije, ponekad i sa fatalnim rezultatima.

Prve televizijske slike Ocalana, koga mozda ceka smrtna kazna na osnovu clanova 125 i 146 na osnovu turskog Krivicnog zakonika, nisu ga bas prikazale u herojskom svetlu.

Veza ociju i prikovan za stolicu, na letu izmedju Najrobija i Istanbula, izgledalo je kao da je zeleo da se udvori. "Moja majka je turskog porekla i ja volim Turke", govorio je svojim cuvarima. "Mislim da cu biti sposoban da pruzim usluge i za kurdski i turski narod, ukoliko mi se pruzi takva mogucnost."

Cak je i predsednik Turske Sulejman Demirel rekao novinarima da smatra da je takav stav Ocalana "veoma mudar u tim okolnostima." Ali, ipak, ovo je mnogo drugacije od onih dana kada je u Siriji izgradio i predvodio gerilske jedinice koje su brojile 10,000 ljudi u borbi za autonomiju regiona nastanjenog kurdskim stanovnistvom u jugoistocnoj Turkoj, i tako postao najveći izazov turkom sistemu u poslednjih 75 godina njene drzavnosti.

Medjutim, mnogi sumnjaju da ce biti brzo slomljen, cak i u strahovitim uslovima kao jedini zatvorenik u zatvoru na ostrvu Imrali, nekih 50 milja juzno od Istanbula.

"Bilo bi pogresno verovati da ce Ocalan kapitulirati pred drzavom", rekao je analiticar Omer Tarkan dnevniku Radikal. "Njegov pristup mu pruza vise prostora za manevrisanje, bez obzira da li se bori za svoj zivot ili za vodjstvo nad svim Kurdima sirom sveta." Iako je vladao bez izazova kao vodja PKK, Ocalan je cesto pravio razliku izmedju njegove uloge kao vodje i njega kao obicne osobe.

Ostavši bez svoje organizacije, i dok govori bez zaštite svog skrovista u Siriji, Ocalan je ponovo nepodeljena licnost suočena sa svojim ispitivacima. Navodi u štampi tvrde da ima problema sa srcem. Tri kardiologa su se pridružila timu ispitivaca, elitnom vodu sastavljen od turskih oruzanih snaga, obavestajnim oficirima i paravojnim zandarmima.

Jos uvek se nije video sa svojim advokatima uprkos protestima upucenim Ministarstvu spoljnih poslova Turske da se Ocalanu mora obezbediti pravedno sudjenje. Njegovom holandskom zastupniku zabranjen je ulazak u zemlju samo nekoliko sati posle njegovog hapsenja. Cetvorici advokata iz Pravnicke komore Istanbula, koje je imenovala Ocalanova porodica, odbijena je dozvola da ga posete. Njih su kasnije iz ovog grada-luke koji opsluzuje ostrvo Imrali izbacile bande ultra-nacionalista.

Prema vazecem zakonu u Turskoj svi oni koji su zatvoreni na osnovu Antiteroristickog zakona mogu biti drzani u pritvoru incommunicado cetiri dana. Izvestaji Amnesty International kazu "da je ovo opisano kao neprihvatljivo od strane evropskog Komiteta sa sprecavanje torture i nehumanog ili ponizavajuceg tretmana ili kazne, i da je siroko prihvaceno kao okolnost koja omogucava torturu."

"Ne postoji ni minimum uslova za odbranu," kaze jedan od cetvorice, advokat Ahamt Zeki Okcuoglu. "Cak ne postoji ni sluzbena instanca kojoj bi se mogla uloziti zalba. Lokalne vlast kazu da nemaju veze sa sudjenjem, dok je Odeljenje za menadzment krize, u ciji nadleznosti je procedura, misterija."

"Ja sam nemocan da se usprotivim tim snagama koje su mom klijentu oduzele pravo da se brani. Jedino sto mogu da uradim je da dam izjavu u znak protesta," Zeki kaze.

Ocalanov slucaj ce biti saslusan u turskim zloglasnim Sudovima drzavne bezbednosti (DGMs). Odluka Evropskog suda od oktobra 1998. godine je ocenila da su DGMs - na celu sa dvoje civilnih sudija i vojnim namestenikom - negiraju branjeniku pravo na "fer i pravico sudjenje" na osnovu medjunarodnih konvencija koje je Turska potpisala.

"Clan ustava kojim se propisuje prisustvo vojnih sudija u Sudovima drzavne bezbednosti (DGMs) mora biti promenjen", kaze Profesor Ugur Alacakaptan sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Ankari. "Ako se Ocalanu sudi u DGM-u, aplikacija protiv odluke DGM-a na Evropskom sudu ce sigurno biti protiv Turske."

Parlamentarna skupstina Saveta Evrope planira da posalje dva izvestioca za Tursku, madjarskog delegata Andreasa Barsonija i Austrijskog delegata Valtera Svimera, u Ankaru da bi ubedili turske zvanicnike da se Ocalanu sudi na osnovu vodilja Saveta Evrope.

Medjutim, mediji u Bonu su izvestili prosle nedelje da Turska nece dozvoliti oficijalne medjunarodne posmatrace na sudjenju. Turska ambasada je rekla da ce se mesanje stranih posmatraca shvatiti kao ugrozavanje turskog suvereniteta i nezavisnosti njenog pravosudja. Turski zakon ne dozvoljava "strane posmatrace", medjutim sudska procedura je otvorena za javnost ukoliko to "dozvoljavaju kapaciteti."

Profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Istanbulu Cetin Ozek kritikovao je nacin na koji je Ocalanov slucaj prejudicirian i od strane drzavnih sluzbenika i medija. "Cak i najbolji voditelji se ne uzdravaju od upucivanja otvorenih optuzbi bez dokaza protiv Ocalana. Time stvaraju ogroman pritisak javnosti na sudije, i zaista, i time krse pravo pojedinca na pravicu legalnu odbranu."

Premijer Bulent Ecevic je pokusao da ohladi Turske nacionalisticke strasti, mada je hvatanjem Ocalana u Keniji zasigurno pridobio podrsku sirom partijskog spektra. Njegova Demokratska partija levice (DSP) vodi u ispitivanjima javnog mnjenja pre vanrednih opstih izbora koji se odrzavaju 18. aprila, i mozda ce, sto mnogi nisu predvidjali proslog meseca, zauzeti prvo mesto na partijskim listama tog dana.

Ecevit govori o "uslovnoj amnestiji" za borce PKK-a koji se jos uvek kriju na deset teritorija na jugoistoku koje su zahvacene konfliktom, a to je propraceno obećanjima da ce drzava podrzati njihov ekonomski razvoj. Medjutim, vlada nastavlja da vlada ovim teritorijama cvrstom rukom.

Pro-kurdska Narodna demokratska stranka (HADEP), za koju se ocekuje da ce pokupti barem polovinu glasova u kurdskim regionima, je izvestila da je 380 njenih clanova uhapseno od trenutka kada je Ocalan uhvacen. Vodja partije Murat Bozlak i ostali visi sluzbenici su uhapseni i optuzeni za separatizam cak i pre toga, a HADEP je jos uvek suocena sa trajnom zabranom posto je bila optuzena da ima veze sa PKK.

Ufuk Uras, vodja Partije slobode i solidarnosti - jedne od retkih turksih partija koja se distancirala od provale nacionalizma koja je usledila posle Ocalanovog hapsenja - je jedan od retkih koji poziva na mir i pomirenje.

"Niko nije nevin u ovom ratu," kaze Uras. "PKK nije stvorila kurdsko pitanje, ali kurdsko pitanje jeste stvorilo PKK. Nije PKK jedini element koji treba kriviti."

Stotine hiljada Kurda je proterano iz svojih domova u ofanzivama po principu sprzene zemlje od strane turskih snaga protiv lokalnih simpatizera PKK. Od kada je konflikt poceo 1984. godine, snage bezbednosti su se duboke uplele u ekstremnu desnicu i organizovani kriminal. "Snage bezbednosti su pocinile ratne zlocine", Uras dodaje. "Sela su evakuisana a civili ubijeni. Ukoliko nam je stalo do pravde, onda treba i za njih da se sudi."

Nadire Mater i Ertugrul Krkcu su dopisnici Inter Press Service-a u Istanbulu.

Location: [Africa](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/slamanje-coveka-ili-pokreta>